Klaipėdos apygardos teismo nutartis

2026-10-22, bylos Nr. e2A-1583-1142/2026

Teismas: Klaipėdos apygardos teismas
Dokumentas: Nutartis
Data: 2026-10-22
Bylos Nr.: e2A-1583-1142/2026
Teisminio proceso Nr.: 2-68-3-07014-2025-0
Bylos rūšis: Civilinė byla

Civilinė byla Nr. e2A-1583-1142/2026
Teisminio proceso Nr. 2-68-3-07014-2025-0
Procesinio sprendimo kategorijos: 2.6.2.1; 2.6.17; 3.3.1.19.1 (S)

KLAIPĖDOS APYGARDOS TEISMAS
NUTARTIS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU
2026 m. spalio 22 d.
Klaipėda

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Aurimo Brazdeikio, Žilvino Jaramino (kolegijos pirmininko ir pranešėjo) ir Vilijos Valantienės,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo atsakovo ATS1 apeliacinį skundą dėl Vilniaus miesto apylinkės teismo 2026 m. gegužės 21 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovo IES1 patikslintą ieškinį atsakovui ATS1 dėl delspinigių ir nuostolių priteisimo, trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, TAR1.

Aprašomoji dalis

Teisėjų kolegija nustatė:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 62³ straipsnio 1 dalies pagrindu ši byla, kuri yra teisminga Vilniaus apygardos teismui, buvo priskirta nagrinėti Klaipėdos apygardos teismui ir teismas šioje byloje veikia Vilniaus apygardos teismo vardu.

Ginčo esmė

Ieškovas IES1 kreipėsi į teismą su ieškiniu, jį vėliau patikslino, prašydamas iš atsakovo ATS1 priteisti 2 260 Eur nuostolių atlyginimą, 905 Eur delspinigius, 5 proc. dydžio metines procesines palūkanas ir bylinėjimosi išlaidas.

Ieškovas nurodė, kad 2024 m. kovo 1 d. su atsakovu sudarė preliminariąją turto pirkimo–pardavimo sutartį, pagal kurią sutarė ateityje sudaryti pagrindinę notarinę turto pirkimo–pardavimo sutartį dėl vieno buto gyvenamojo namo, unikalus numeris (duomenys neskelbtini). Šalys žodžiu sutarė, kad iki pagrindinės sutarties sudarymo atsakovas leis ieškovui įsirengti namą. Atsakovas užsakė nuotekų valymo įrenginius: bioreaktorių, orapūtę, orapūtės talpyklą, dangčius 2 vnt., laikmatį, slėgio žarną bei montavimo ir paleidimo darbus. Ieškovas už valymo įrenginius su montavimu ir pajungimu sumokėjo bendrą 3 060 Eur sumą tokia tvarka: 300 Eur avansą bankiniu pavedimu, 1 160 Eur grynaisiais pagal pinigų priėmimo kvitą, 800 Eur ieškovas padavė atsakovui grynaisiais, o pastarasis atliko pavedimą iš savo vadovaujamos mažosios bendrijos (toliau – ir MB) TAR1 1 600

Eur sumos. Šalys susitarė, kad likusią 800 Eur sumą atsakovas kompensuos ieškovui, tokiu būdu sudarydamas apsimestinį sandorį, iš savo vadovaujamos įmonės išsigrynindamas 1 600 Eur, šią sumą įsitraukdamas į įmonės sąnaudas susimažino apmokestinamąjį pelną. 2024 m. liepos 17 d. preliminarioji sutartis buvo nutraukta, nes ieškovas pastebėjo gulekšnio broką (paslėptą defektą). Susitarimo dėl preliminariosios sutarties nutraukimo esmė buvo ta, kad atsakovas įsipareigojo grąžinti ieškovui sumokėtą 15 000 Eur avansą dalimis, mokėdamas kas mėnesį po 5 000 Eur pagal mokėjimo grafiką. Atsakovas mokėjimo grafiko nesilaikė, todėl buvo apskaičiuota 905 Eur delspinigių (ieškinyje nurodoma, kad palūkanos). Ieškovas nesutiko su atsakovo argumentais, kad valymo įrenginius įsigijo TAR1, nes visos derybos ir susitarimas buvo vykdomas su atsakovu ATS1. Jokie įsipareigojimai ar sutartiniai santykiai su TAR1 nebuvo užmegzti. Veiksmai name ar namo kieme buvo atlikti su atsakovo leidimu. Tai, kad sąskaita faktūra už įrenginius buvo išrašyta TAR1 vardu ir mokėjimas atliktas iš šios įmonės sąskaitos, nepatvirtina, kad įmonė yra teisėta valymo įrenginių savininkė, nes visi veiksmai, susiję su įrenginių įsigijimu, buvo derinami su atsakovu. Atsakovo argumentai dėl delspinigių dydžio nepagrįsti, delspinigių dydis buvo numatytas šalių susitarimu.

Atsakovas su ieškiniu nesutiko. Nurodė, kad gyvenamasis namas, kurio pagrindinę nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį ketino sudaryti šalys, buvo pritaikytas sezoniniam naudojimui, t. y. vasaros laikotarpiui. Ieškovas išreiškė norą name gyventi ištisus metus, todėl pageidavo pakeisti esamus valymo įrenginius į kitus, nuolat gyventi pritaikytus bei atitinkančius ieškovo individualius poreikius. Siekdamas konstruktyvaus bendradarbiavimo ir gerų santykių su ieškovu, atsakovas geranoriškai sutiko įgyvendinti šį prašymą ir organizavo įrenginių pakeitimą. Buvo susitarta, kad atsakovas nupirks naujus nuotekų valymo įrenginius, o ieškovas juos sumontuos savo lėšomis. Atsakovo įmonė TAR1 nupirko naujus valymo įrenginius. Įrenginiai buvo nupirkti už įmonės lėšas, todėl jų nuosavybė priklauso TAR1. Namas iš esmės buvo geros būklės, be defektų, tačiau ieškovas po ilgų svarstymų ir dvejonių nusprendė nebepirkti namo. Atsakovas, siekdamas išspręsti situaciją geranoriškai ir išvengti ginčų, sutiko nutraukti preliminariąją sutartį. Pagal susitarimą atsakovas įsipareigojo grąžinti ieškovui gautą 15 000 Eur sumą ir tai buvo padaryta. Pažymi, kad ieškovas niekada nebuvo ir netapo valymo įrenginių savininku. Valymo įrenginiai galėjo pereiti ieškovui tik tuo atveju, jei jis įsigytų namą. Ieškovo teiginys, kad už valymo įrenginius įmonei buvo sumokėta 3 060 Eur, kelia rimtų abejonių. Atsakovo įmonė už valymo įrenginius sumokėjo 1 600 Eur. Ieškovo pareiškimas, kad atsakovui buvo perduota 800 Eur grynaisiais pinigais, nepagrįstas ir neatitinka tikrovės. Atsakovas neigia gavęs kokią nors pinigų sumą grynaisiais. Atsakovui taip pat nėra aišku, už ką tariamai buvo sumokėtas 300 Eur avansas. Atsakovo įmonė įrenginių pardavėjui sumokėjo visą 1 600 Eur sumą. Iš ieškovo pateiktų priedų akivaizdu, kad jis sumokėjo tik už nuotekų valymo įrenginio montavimo darbus – 1 160 Eur, kaip ir buvo šalių susitarta. Atsakovo vertinimu, šalims geranoriškai susitarus dėl sutarties nutraukimo buvo galutinai išspręsti visi ginčai ir įsipareigojimai, susiję su namu bei sutarties nesudarymu. Ieškovo reikalavimas sumokėti delspinigius nepagrįstas. Šiuo atveju delspinigiai galėtų būti taikomi tik 5 000 Eur sumai, kuri preliminariojoje sutartyje nurodyta kaip avansas. Delspinigių dydis 0,1 proc. per dieną yra per didelis ir neatitinka kompensacijos pobūdžio. Atsakovas taip pat mano, kad ieškinys pareikštas netinkamam atsakovui, nes atsakovas niekada nebuvo ir netapo valymo įrenginių savininku. Atsakovas mokėjimus pagal susitarimą dėl preliminariosios sutarties nutraukimo atliko per protingą terminą, todėl ieškovas neįrodė, kad dėl tokio vėlavimo jis patyrė realią žalą ar nuostolius. Sutartis buvo nutraukta 2024 m. liepos 17 d., joje numatyta 10 kalendorinių dienų terminas avanso grąžinimui, todėl palūkanos už šį laikotarpį negali būti skaičiuojamos. Ieškovo teiginys, kad 10 000 Eur suma buvo pervesta siekiant užtikrinti, kad nekilnojamasis turtas nebūtų perleistas tretiesiems asmenims, ir suteikti galimybę naudotis turtu, nėra pagrįstas jokiais rašytiniais įrodymais. Atsakovas pripažino gavęs šią sumą, tačiau tai nereiškia, kad ji buvo susieta su pagrindinės sutarties sudarymu ar suteikė teisę naudotis turtu be aiškių susitarimų. Delspinigiai galėtų būti skaičiuojami tik nuo 5 000 Eur sumos, be to, atsižvelgtina į tai, kad atsakovas yra grąžinęs skolą. Atsakovas nėra įsipareigojęs kompensuoti valymo įrenginių montavimo kainą nei raštu, nei žodžiu.

Trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, TAR1 su ieškiniu nesutiko. Nurodė, kad ieškovas sumokėjo tik už nuotekų valymo įrenginio montavimo darbus – 1 160 Eur sumą. Mokėjimas apima tik montavimo darbus ir kitas su įrengimu susijusias išlaidas, o ne įrenginių įsigijimo kainą. Trečiasis asmuo už valymo įrenginius sumokėjo 1 600 Eur, kaip tai nurodyta PVM sąskaitoje faktūroje. Įrenginiai nuosavybės teise priklauso TAR1. Ieškovas niekada nebuvo ir netapo valymo įrenginių savininku.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

Vilniaus miesto apylinkės teismas 2026 m. gegužės 21 d. sprendimu patikslintą ieškinį tenkino iš dalies. Priteisė ieškovui iš atsakovo 690 Eur delspinigių, 2 260 Eur nuostolių, 5 proc. dydžio metines procesines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo įvykdymo, paskirstė bylinėjimosi išlaidas. Esminiai pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvai ir argumentai:

Teismas nustatė, kad byloje yra pateiktas 2024 m. liepos 1 d. susitarimas dėl preliminariosios sutarties nutraukimo, tačiau jis liko pasirašytas tik atsakovo. Šiame susitarime nebuvo numatytas delspinigių mokėjimas. Tačiau šalys teismo posėdyje patvirtino, kad galutinis susitarimas dėl preliminariosios sutarties nutraukimo buvo pasiektas pasirašant 2024 m. liepos 17 d. susitarimą. Šiuo susitarimu preliminarioji sutartis buvo nutraukta šalių bendru sutarimu. Nors atsakovas bylos nagrinėjimo iš esmės metu teigė, kad jis nematė, jog buvo atlikti susitarimo dėl preliminariosios sutarties nutraukimo sąlygų pakeitimai, tokiais argumentais nėra pagrindo tikėti. Byloje nustatyta, kad pakoreguotas susitarimas atsakovui buvo atvežtas popierine forma ir atsakovo pasirašytas ranka. Akivaizdu, kad atsakovas, manydamas, kad yra atvežtas tas pats susitarimas, nebūtų pasirašęs jo dar kartą (jau esant elektroniniam parašui). Be to, atsakovas byloje nereiškė priešpriešinio reikalavimo pripažinti preliminariosios sutarties nutraukimą 2024 m. liepos 17 d. susitarime nustatytomis sąlygomis neteisėtu. Dėl to teismas 2024 m. liepos 17 d. susitarimą laikė galiojančiu ir atitinkančiu šalių valią.

Teismas vertino, kad 2024 m. liepos 17 d. šalys susitarė dėl kitokių preliminariosios sutarties nutraukimo teisinių pasekmių, nei buvo nustatyta pačioje preliminariojoje sutartyje, atsižvelgdamos į tuo metu susiklosčiusią situaciją. Dėl šios priežasties neturi reikšmės aplinkybė, kokiais tikslais buvo sumokėta didesnė suma, nei buvo numatyta preliminariojoje sutartyje (t. y. 5 000 Eur). Taip pat neturi reikšmės, kad dalį sumos sumokėjo ieškovo sutuoktinė, nes nėra abejonių, kad gyvenamasis namas buvo skirtas ieškovui ir jo šeimai apsigyventi. 2024 m. liepos 17 d. susitarime buvo aiškiai nurodyta, kokio dydžio suma ir kokiais terminais turės būti grąžinta bei vėlavimo sumokėti teisinės pasekmės. Kita vertus, pačiame 2024 m. liepos 17 d. susitarime dėl preliminariosios sutarties nutraukimo visa 15 000 Eur suma buvo įvardyta kaip avansas, sumokėtas pagal preliminariąją sutartį.

Spręsdamas klausimą dėl delspinigių priteisimo teismas nustatė, kad tarp šalių nėra ginčo, jog buvo susitarta dėl delspinigių mokėjimo.

Pasisakydamas dėl netesybų mažinimo teismas atsižvelgė į tai, jog atsakovas užsiima nekilnojamojo turto vystymu, taigi yra pagrindas vertinti, kad atsakovas geba (turi sugebėti) pamatuoti prisiimamą riziką, pasirašant tam tikrus susitarimus, taigi ir dėl netesybų dydžio. Atsakovas, manydamas, kad susitarime yra numatytos per didelio dydžio netesybos, galėjo su ieškovu dėl jų dydžio tartis. Kadangi susitarimas dėl preliminarios sutarties nutraukimo buvo sudarytas laisva valia, teismas padarė išvadą, kad atsakovas įsivertino susitarimo nevykdymo pasekmių apimtis, todėl nėra pagrindo sumažinti susitarime numatytas netesybas.

Teismas konstatavo, kad nors nėra pagrindo mažinti netesybų, tačiau yra pagrindas daliai reikalaujamų priteisti delspinigių taikyti ieškinio senatį. Nurodė, kad ieškovo reikalavimui dėl delspinigių priteisimo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 1.125 straipsnio 5 dalies 1 punkte numatytas šešių mėnesių ieškinio senaties terminas skaičiuojamas nuo pagrindinės prievolės įvykdymo termino pažeidimo kiekvienai praleistai dienai atskirai. Teismas nustatė, kad ieškovas į teismą su reikalavimu dėl delspinigių priteisimo kreipėsi

2025 m. kovo 7 d. (ieškinys užregistruotas 2025 m. kovo 10 d.). Dėl to laikoma, kad ieškovas yra nepraleidęs ieškinio senaties termino reikšti reikalavimą priteisti delspinigius, kurie yra skaičiuojami nuo 2024 m. rugsėjo 7 d. Atsižvelgiant į tai, ieškovui iš atsakovo yra pagrindas priteisti delspinigius: už 2024 m. liepos 31 d. įmokos mokėjimo vėlavimą 55 Eur (už 11 d.); už 2024 m. rugpjūčio 30 d. įmokos vėlavimą 300 Eur (už 60 d.); už 2024 m. rugsėjo 30 d. įmokos mokėjimo vėlavimą 335 Eur (už 67 d.); iš viso 690 Eur delspinigių.

Pasisakydamas dėl reikalavimo atlyginti nuostolius teismas nustatė, kad sudarius preliminariąją pirkimo–pardavimo sutartį ir atsakovui pervedus 15 000 Eur sumą, atsakovas leido ieškovui ir jo šeimos nariams faktiškai naudotis gyvenamuoju namu ir jį įsirengti pagal savo poreikius. Ieškovas išreiškė norą įsirengti kitus nuotekų valymo įrenginius, nes žemės sklype įrengtas įrenginys ieškovui netiko (kaip patvirtino pats atsakovas, jie buvo tinkami naudoti tik vasaros sezonui), atsakovas tam pritarė. Įvertinęs tokį žodinį šalių susitarimą, padarė išvadą, kad tarp šalių taip pat susiklostė panaudos teisiniai santykiai (CK 6.629 straipsnis), kurie turėjo tęstis iki pagrindinės nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, tačiau šiuo atveju pasibaigė nutraukus preliminariąją sutartį bendru sutarimu.

Teismas, įvertinęs, bylos duomenis, padarė išvadą, kad ieškovo 300 Eur ir trečiojo asmens 1 600 Eur buvo sumokėti kaip avansas už valymo įrenginius (būtent taip nurodyta UAB „VH Tech Lietuva“ priėmimo–perdavimo akte). Iš UAB „VH Tech Lietuva“ rengtos dokumentacijos matyti, kad sutarties kaina be faktinių darbų buvo 2 400 Eur. Paties nuotekų valymo įrenginio „VH6“ kaina nurodyta 1 800 Eur, t. y. didesnė nei TAR1 išrašytoje 2024 m. birželio 5 d. PVM sąskaitoje faktūroje. Dėl to negalima daryti išvados, kad trečiasis asmuo TAR1, sumokėdamas UAB „VH Tech Lietuva“ 1 600 Eur, sumokėjo visą nuotekų valymo įrenginio kainą. Iš priėmimo–perdavimo akto matyti, kad, be rangos darbų, buvo būtina įsigyti infiltracinį šulinį už 500 Eur, pravalas / inspekcinį / kontrolinį šulinį už 100 Eur. Taigi atsakovo paaiškinimai, kad buvo susitarimas, jog ieškovas turėjo apmokėti tik rangos (montavimo) darbus, neatitinka faktinės situacijos.

Remdamasis atsakovo paaiškinimais teismas nustatė, kad 1 600 Eur sumą TAR1 sumokėjo atsakovui siekiant išvengti asmeninių išlaidų. Atsakovas paaiškino, kad, jei ieškovas būtų sudaręs pagrindinę nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį, įrengti nuotekų valymo įrenginiai atitektų ieškovui. Kaip paaiškino atsakovas, jis būtų atsiskaitęs su trečiuoju asmeniu ir ieškovui būtų perduoti nuotekų valymo įrenginiai. Šie atsakovo paaiškinimai patvirtina, kad nuotekų valymo įrenginiai buvo perkami ieškovui, taip pagerinant ketinamo įsigyti gyvenamojo namo naudojimo pagal paskirtį sąlygas. Tuo tarpu duomenų, patvirtinančių, kad naujas nuotekų valymo įrenginys būtų reikalingas trečiajam asmeniui, tuo labiau įrengtas atsakovui priklausančiame žemės sklype, byloje nėra. Atsakovo ir trečiojo asmens susitarimas dėl nuotekų valymo įrenginio kainos dalies sumokėjimo ieškovui netaikomas, nes ieškovą sieja sutartiniai santykiai tik su atsakovu. Tai, kad mokėjimą už atsakovą atliko trečiasis asmuo, sprendžiant ieškinio reikalavimo pagrįstumo klausimą neturi teisinės reikšmės.

Teismas, remdamasis šalių paaiškinimais, nustatė, kad, montuojant naujus nuotekų valymo įrenginius, žemės sklype jau esantį valymo įrenginį reikėjo iškasti, tai ir buvo padaryta. Byloje nustatyta, kad iškastas valymo įrenginys turėjo likti atsakovui. Kaip paaiškino ieškovas, atsakovas pasiūlė kompensuoti 800 Eur, tokiu atveju atsakovas pasiimtų senuosius įrenginius. Ieškovas taip pat paaiškino, kad 800 Eur atsakovui atidavė grynaisiais pinigais. Šiuos ieškovo paaiškinimus patvirtina byloje surinkta medžiaga.

Teismas nurodė, kad byloje nustatyta ir dėl to ginčo nėra, kad atsakovas ieškovui davė sutikimą įrengti naujus nuotekų valymo įrenginius jam priklausančiame žemės sklype, taip pagerindamas gyvenamojo namo naudojimosi pagal jo funkcinę paskirti sąlygas. Naujas nuotekų valymo įrenginys yra įrengtas atsakovui priklausančiame žemės sklype ir faktiškai šiuo metu negali būti naudojamas kitur, be to, šio įrenginio išmontavimas reikalautų papildomų išlaidų. Atsižvelgdamas į tai, padarė išvadą, kad šiuo atveju naujo nuotekų valymo įrenginio įrengimas laikomas gyvenamojo namo pagerinimu. Susiklosčiusioje situacijoje, netenkinus

ieškovo reikalavimo atlyginti jo patirtas išlaidas perkant ir montuojant nuotekų valymo įrenginį, atsakovas iš esmės praturtėtų kito asmens sąskaita, nes nuotekų valymo įrenginiu šiuo metu faktiškai gali naudotis atsakovas. Toks kito asmens praturtėjimas civilinėje teisėje draudžiamas. Šiuo atveju ieškovas, pagerindamas gyvenamojo namo naudojimosi sąlygas, faktiškai patyrė 2 260 Eur dydžio išlaidų (800 Eur grynaisiais + 300 Eur avansas + 1 160 Eur grynaisiais). Atsižvelgdamas į tai, vadovaudamasis CK 6.501 straipsnio 1 dalimi, 6.629 straipsnio 2 dalimi, teismas ieškovui iš atsakovo priteisė 2 260 Eur nuostolių.

Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

Atsakovas ATS1 (toliau – ir apeliantas) apeliaciniu skundu prašo pakeisti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2026 m. gegužės 21 d. sprendimą ir visiškai atmesti ieškovo reikalavimą dėl 2 260 Eur nuostolių priteisimo, subsidiariai (jeigu teismas neatmestų nuostolių reikalavimo) sumažinti nuostolių dydį pašalinant iš jo neįrodytą 800 Eur grynaisiais pinigais sumą; sumažinti priteistus delspinigius iki pagrįsto lygio, juos skaičiuojant nuo 5 000 Eur sumos ir (ar) sumažinant delspinigių normą vadovaujantis CK 6.73 straipsnio 2 dalimi ir 6.258 straipsnio 3 dalimi; priteisti iš ieškovo atsakovui turtinės žalos, patirtos dėl ieškovo veiksmų, atlyginimą pagal šio apeliacinio skundo faktinius argumentus; atitinkamai perskaičiuoti bylinėjimosi išlaidų paskirstymą. Esminiai apeliacinio skundo argumentai:

UAB „VH Tech Lietuva“ patvirtino, kad už valymo įrenginį 1 600 Eur sumokėjo juridinis asmuo TAR1, todėl būtent šis juridinis asmuo gali būti laikomas atitinkamų turtinių teisių subjektu. Dėl to ieškovo reikalavimai atsakovui kaip fiziniam asmeniui yra pareikšti netinkamam asmeniui. Pirmosios instancijos teismas neteisingai išaiškino teisinio pobūdžio aplinkybes, susijusias su juridinio ir fizinio asmens teisių bei pareigų atribojimu. Teismas nepakankamai įvertino, kad TAR1 yra savarankiškas ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, turintis nuo savo narių atskirą turtą, teises ir pareigas.

Ieškovas nepateikė pakankamų įrodymų, patvirtinančių, kad jis asmeniškai patyrė išlaidas dėl valymo įrenginio įsigijimo, todėl jo reikalavimas neatitinka civiliniame procese taikomo įrodinėjimo pareigos principo.

Tarp ieškovo ir atsakovo nebuvo sudaryta nei rašytinė, nei žodinė sutartis, kuria atsakovas būtų įsipareigojęs atlyginti ar kompensuoti ieškovo patirtas montavimo išlaidas. Apeliantui išlieka neaiškios atsiskaitymų už atliktus valymo įrenginio montavimo darbus aplinkybės bei jų parodymas buhalterinėje apskaitoje.

Net ir tuo atveju, jeigu teismas pripažintų apelianto civilinę atsakomybę, ieškovas neįvykdė jam tenkančios įrodinėjimo pareigos ir neįrodė realiai patirtų nuostolių fakto bei jų dydžio, kaip to reikalauja CK 6.249 straipsnio 1 dalis.

Pirmosios instancijos teismas ieškovui priteisė 2 260 Eur sumą, kurią sudaro 800 Eur, neva perduoti grynaisiais pinigais, 300 Eur avansas bei 1 160 Eur mokėjimas. Tačiau byloje surinkti įrodymai nepatvirtina, kad visa ši suma gali būti laikoma ieškovo patirtais ir atlygintinais nuostoliais, nes priėmimo–perdavimo akte nurodyta 1 160 Eur suma buvo sumokėta už nuotekų valymo įrenginių montavimo darbus, o ne už pačius įrenginius, apeliantas montavimo darbų neužsakė, jų neorganizavo ir neprisiėmė jokio įsipareigojimo kompensuoti su šiais darbais susijusias išlaidas. Ieškovo teiginiai dėl tariamai apeliantui perduotos 800 Eur grynųjų pinigų sumos nėra pagrįsti jokiais objektyviais ir leistinais įrodymais. 300 Eur avansas buvo sumokėtas juridiniam asmeniui UAB „VH Tech Lietuva“, o ne apeliantui kaip fiziniam asmeniui. Byloje nėra jokių įrodymų, kad ši suma būtų buvusi perduota apeliantui, patektų į jo disponavimą ar sukurtų jam asmeninę prievolę ją grąžinti.

Ieškinyje taip pat nėra aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, ar prašoma priteisti suma laikytina palūkanomis, ar delspinigiais. Tokia teisinio reikalavimo formuluotė neatitinka aiškumo ir apibrėžtumo principų.

Palūkanos ar delspinigiai gali būti apskaičiuojami tik nuo teisėtai ir pagrįstai egzistuojančios prievolės sumos.

Preliminariojoje sutartyje buvo nurodyta 5 000 Eur suma, todėl bet kokie skaičiavimai turėtų būti atliekami būtent nuo šios sumos.

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad šešių mėnesių ieškinio senaties terminas dėl dalies delspinigių yra praleistas, todėl priteisė 690 Eur. Tačiau apeliantas nesutinka su tuo, kad delspinigiai apskritai yra pagristi, nes, pirma, 2024 m. liepos 17 d. susitarimo dėl preliminariosios sutarties nutraukimo 9.3 punkte numatytas 5 000 Eur baudos dydis. Apeliantas nuosekliai laikėsi pozicijos, kad delspinigiai turėtų būti skaičiuojami tik nuo 5 000 Eur sumos pagal sutarties sąlygas, o ne nuo visos 15 000 Eur sumos, kuri buvo pervesta ne pagal preliminarią sutartį, bet šalių žodinio susitarimo pagrindu. Antra, pati preliminarioji sutartis numatė 5 000 Eur baudą ir šios baudos bei delspinigių dydžiai turėtų būti proporcingi sutartyje numatytiems įsipareigojimams. Likusios 10 000 Eur sumos pervedimas buvo grindžiamas atskirais žodiniais susitarimais, kurie nebuvo formaliai įtraukti į rašytinę sutartį.

Net ir laikydamas delspinigius pagrįstais, pirmosios instancijos teismas turėjo juos sumažinti vadovaudamasis CK 6.258 straipsnio 3 dalimi. Ieškovas prašo 0,1 proc. per dieną delspinigių, tai sudaro 36,5 proc. metinių delspinigių. Tokio dydžio delspinigiai i) viršija bet kokias pagrįstas kompensacines funkcijas, ii) virsta nepagrįstu praturtėjimo šaltiniu, nes ieškovui visos sumos buvo grąžintos, o delspinigiai tampa grynai baudžiamuoju instrumentu, iii) prieštarauja teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams.

Pažymi, kad nagrinėjant bylą ieškovas ne kartą tikslino savo reikalavimus, keitė ieškinio pagrindą bei dydį, o tam tikrais atvejais ieškinio sumos buvo mažinamos net teismo posėdžio metu. Nepaisant to, pirmosios instancijos teismas tokius ieškovo procesinius veiksmus priėmė ir vertino kaip leistinus. Tuo tarpu atsakovui nebuvo sudarytos lygiavertės galimybės įgyvendinti savo procesines teises. Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti ir vertinti atsakovo pateiktus išankstinius dokumentus bei sąskaitas faktūras, patvirtinančias dėl ieškovo veiksmų atsakovui padarytą turtinę žalą ir jos dydį. Taip buvo pažeisti šalių procesinio lygiateisiškumo, rungimosi bei teisės būti išklausytam principai.

Pirmosios instancijos teismui atsisakius priimti ir vertinti atsakovo teiktus įrodymus, nebuvo visapusiškai ir objektyviai ištirtos bylos aplinkybės, susijusios su atsakovui padaryta žala. Dėl to teismo sprendimas negali būti laikomas pagrįstu visų byloje esančių įrodymų visumos vertinimu. Pirmosios instancijos teismas iš esmės suteikė procesinį pranašumą ieškovui, leisdamas jam keisti ir tikslinti reikalavimus, tačiau atsakovui nesuteikė analogiškos galimybės pagrįsti savo patirtą žalą ir pateikti ją patvirtinančius įrodymus.

Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai leido ieškovui nuolat ir pakartotinai keisti ieškinio reikalavimus, o tai sudarė esmines kliūtis atsakovui tinkamai realizuoti savo gynybos teises ir pažeidė fundamentinius civilinio proceso principus. Pakartotinis ieškinio reikalavimų keitimas, įskaitant reikalavimų keitimą posėdžio metu, laikytinas akivaizdžiu ir sisteminiu procesinių teisių piktnaudžiavimo atveju. Kiekvienas naujas patikslinimas atsakovui reiškė papildomą procesinę naštą: reikėjo iš naujo analizuoti pakeistus reikalavimus, rengti papildomus atsikirtimus, organizuoti gynybą remiantis naujomis aplinkybėmis. Toks procesas neatitinka sąžiningo ir lygiateisio bylos nagrinėjimo standarto.

Ieškovas IES1 atsiliepimu prašo atsakovo apeliacinį skundą atmesti ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2026 m. gegužės 12 d. sprendimą palikti nepakeistą, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Pagrindiniai atsiliepimo argumentai:

Apeliaciniame skunde iš esmės pakartojama pirmosios instancijos teisme atsakovo jau išdėstyta pozicija, tačiau nenurodoma, kokias konkrečias materialiosios ar proceso teisės normas pirmosios instancijos teismas būtų pažeidęs ir kaip tariami pažeidimai galėjo lemti neteisingą bylos išsprendimą. Apeliantas skunde mėgina atskirus įrodymus vertinti izoliuotai, neatsižvelgdamas į jų tarpusavio ryšį ir visą šalių santykių kontekstą.

Apelianto argumentas dėl netinkamo atsakovo grindžiamas klaidingu ginčo dalyko suvokimu. Ieškovas

nereikalavo iš ATS1 įvykdyti TAR1 prievolę ir nereiškė reikalavimo dėl TAR1 nuosavybės teisių į kilnojamąjį daiktą. Ieškovas reikalavo atlyginti jo patirtas išlaidas, kuriomis, atsakovui žinant ir sutinkant, buvo pagerintas būtent atsakovui ATS1 priklausantis nekilnojamasis turtas.

Preliminarioji nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis buvo sudaryta tarp IES1 ir ATS1. Nekilnojamasis turtas ir žemės sklypas priklausė ATS1. Būtent ATS1 leido ieškovui ir jo šeimai naudotis namu, pradėti jį įsirenginėti, sprendė dėl esamos ir naujos nuotekų sistemos, derino jos keitimą ir bendravo su ieškovu dėl galutinio atsiskaitymo.

Pirmosios instancijos teismas nekonstatavo, kad ATS1 atsako už TAR1 prievoles vien dėl to, jog yra jos narys ar vadovas. Teismas nustatė paties ATS1 prievolę, kylančią iš jo ir ieškovo susiklosčiusių santykių bei jo, kaip pagerinto nekilnojamojo turto savininko, padėties.

Paties atsakovo pirmosios instancijos teisme pateikti paaiškinimai patvirtina, kad sprendimą įtraukti TAR1 į mokėjimo grandinę priėmė jis pats. Atsakovas paaiškino, jog nusprendė, kad už įrenginį sumokės bendrija, siekdamas apsidrausti, kad pagrindiniam nekilnojamojo turto sandoriui neįvykus, jam asmeniškai nereikėtų patirti išlaidų. Šis paaiškinimas patvirtina ne savarankišką TAR1 ir ieškovo susitarimą, o atsakovo pasirinktą vidinį finansavimo modelį.

Prievolės ar mokėjimo įvykdymas per trečiąjį asmenį savaime nepakeičia pagrindinio teisinio santykio šalių. Atsakovo sprendimas dalį kainos apmokėti per jo valdomą bendriją negali būti panaudotas prieš ieškovą kaip priemonė panaikinti atsakovo atsakomybę už susitarimus, kuriuos su ieškovu sudarė pats atsakovas.

Apelianto argumentas, kad jis nebuvo atskirai raštu įsipareigojęs kompensuoti montavimo išlaidų, nėra lemiamas. Teisė į išlaidų atlyginimą nagrinėjamu atveju kyla ne tik iš individualiai suformuluoto pažado kompensuoti kiekvieną sąskaitą, bet ir iš įstatyme nustatytų panaudos davėjo pareigų, kai jo sutikimu pagerinamas jam priklausantis turtas.

Apelianto teiginys, kad naujoji sistema jam nebuvo reikalinga, prieštarauja jo paties elgesiui. Jeigu sistema būtų buvusi nereikalinga ir jos įrengimui nebūtų pritarta, atsakovas nebūtų leidęs atlikti kasimo ir montavimo darbų savo žemės sklype, nebūtų organizavęs dalies įrenginio apmokėjimo per TAR1 ir nebūtų nusprendęs dėl jos galutinio likimo.

Nuotekų valymo sistema nėra vien ieškovo asmeniniam naudojimui skirtas lengvai išsivežamas daiktas. Ji buvo sumontuota žemėje, prijungta prie gyvenamojo namo inžinerinių tinklų ir tapo funkciškai susijusi su atsakovo nekilnojamuoju turtu. Jos įrengimas padidino turto funkcionalumą ir sudarė galimybę namą naudoti ne tik sezoniškai. Nutraukus preliminariąją sutartį, išnyko teisinis pagrindas, dėl kurio ieškovas savo lėšomis investavo į atsakovo turtą tikėdamasis jį įsigyti. Atsakovas liko nekilnojamojo turto ir jame atliktų pagerinimų savininku, nors dalį jų finansavo ieškovas. Tokios išlaidos negali būti paliktos išimtinai ieškovui.

Apelianto teiginiai, kad ieškovas neįrodė 2 260 Eur išlaidų, neatitinka byloje esančių įrodymų. Teismas šią sumą nustatė ne pagal prielaidas, o pagal mokėjimo dokumentų, tiekėjo išduotų dokumentų ir šalių susirašinėjimo visumą.

Teismas taip pat pagrįstai nustatė 800 Eur grynųjų pinigų perdavimo atsakovui faktą. Nors atskiro pinigų priėmimo kvito nėra, ši aplinkybė patvirtinta tarpusavyje susijusių ir chronologiškai nuoseklių įrodymų visuma.

Apelianto argumentai dėl tariamo procesinio piktnaudžiavimo keičiant ieškinio reikalavimą yra nepagrįsti. Ieškovas nekeitė ginčo faktinio pagrindo ir nereiškė su pradine byla nesusijusio naujo reikalavimo. Visą laiką buvo sprendžiamas tas pats klausimas – kaip turi būti kompensuotos ieškovo išlaidos už atsakovo sklype įrengtą nuotekų valymo sistemą, pagrindinei nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarčiai neįvykus.

Reikalavimas dėl piniginės kompensacijos buvo raštu pareikštas dar iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios. 2025 m. lapkričio 26 d. teismo posėdyje ieškovas ne padidino, bet sumažino reikalaujamą sumą nuo 3 060 Eur iki 2 260 Eur. Pirmosios instancijos teismas išaiškino atsakovui pakeisto reikalavimo turinį ir padarė pertrauką, kad atsakovas bei jo atstovas galėtų apsispręsti, ar jiems reikalingas papildomas laikas pasirengti. Atsakovo atstovas neprašė bylos atidėti ir sutiko tęsti nagrinėjimą.

Apelianto argumentai dėl delspinigių grindžiami 2024 m. liepos 17 d. susitarimo turinio ignoravimu. Teiginys, kad delspinigiai galėtų būti skaičiuojami tik nuo 5 000 Eur, prieštarauja paties atsakovo pasirašytam susitarimui.

Apelianto kartojamas teiginys, kad atsakovas sumas grąžino pagal nustatytą grafiką, neatitinka byloje nustatytų mokėjimo datų.

Apelianto prašymas sumažinti delspinigius nepagrįstas. CK 6.73 straipsnio 2 dalis ir CK 6.258 straipsnio 3 dalis suteikia teismui teisę mažinti netesybas tik tuo atveju, kai jos yra aiškiai per didelės arba prievolė iš dalies įvykdyta, tačiau vien matematinis sutarto tarifo perskaičiavimas metams savaime neįrodo netesybų neproporcingumo.

Priteista 690 Eur suma sudaro tik 4,6 proc. nuo 15 000 Eur prievolės. Ji buvo apskaičiuota tik už faktiškai pradelstus ribotus laikotarpius ir tik nuo tuo metu nesumokėtų 5 000 Eur įmokų. Todėl apelianto nurodomas 36,5 proc. metinis dydis neatspindi faktiškai priteistų netesybų santykio su prievole. Atsižvelgiant į galutinę 690 Eur sumą, pažeidimo trukmę, atsakovo profesinę patirtį ir aiškų rašytinį susitarimą, nėra pagrindo pripažinti priteistas netesybas baudinio pobūdžio ar akivaizdžiai neproporcingomis.

Motyvuojamoji dalis

Teisėjų kolegija konstatuoja:

Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, argumentai ir išvados

Dėl apeliacinio skundo nagrinėjimo ribų ir tvarkos

Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas (CPK 320 straipsnio 1 dalis). Apeliacinės instancijos teismas bylą nagrinėja neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus, kai to reikalauja viešasis interesas (CPK 320 straipsnio 2 dalis). Taip pat apeliacinės instancijos teismas, neatsižvelgdamas į apeliacinio skundo motyvus bei reikalavimus, patikrina, ar nėra CPK 329 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalyje nurodytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų. Teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą, konstatuoja, kad absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų, įtvirtintų CPK 329 straipsnio 2 ir 3 dalyje, ir aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliacinio skundo ribos, byloje nenustatyta.

CPK 321 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad apeliacinis skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus CPK 322 straipsnyje nurodytas išimtis, tai yra jeigu bylą nagrinėjantis teismas pripažįsta, kad žodinis nagrinėjimas būtinas. Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į tai, kad šalys savo argumentus yra išdėsčiusios procesiniuose dokumentuose, įvertinusi ginčo objektą ir byloje esančią medžiagą, mano, kad žodinis bylos nagrinėjimas nėra būtinas, o teisingo bylos išnagrinėjimo tikslas šiuo atveju gali būti pasiektas ir rašytinio proceso priemonėmis (CPK 321 straipsnio 1 dalis).

Apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį į tai, kad apeliaciniu skundu atsakovas, be kita ko, prašo apeliacinės instancijos teismo priteisti iš ieškovo atsakovui (apeliantui) turtinės žalos, patirtos dėl ieškovo veiksmų, atlyginimą pagal apeliacinio skundo faktinius argumentus.

Pasisakydama dėl galimybės apeliacinės instancijos teisme nagrinėti tokio pobūdžio reikalavimą, teisėjų kolegija pažymi, apeliacinio proceso paskirtis yra patikrinti neįsiteisėjusio pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą. CPK yra nustatytas ribotos apeliacijos modelis, kuriam būdinga tai, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas apeliacine tvarka tikrinamas pagal byloje jau esančius ir pirmosios instancijos teismo ištirtus ir įvertintus duomenis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-342-611/2020, 49 punktas). CPK 312 straipsnyje nustatyta, kad apeliaciniame skunde negalima kelti reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme.

Šiuo atveju civilinė byla pirmosios instancijos teisme buvo nagrinėjama pagal ieškovo ieškinį (patikslintą) atsakovui dėl delspinigių ir nuostolių priteisimo. Byloje atsakovas savarankiškų reikalavimų atlyginti jam ieškovo veiksmais padarytos žalos atlyginimą nereiškė. Aplinkybių, susijusių su ieškovo veiksmais, dėl kurių, anot atsakovo, jis patyrė žalos – išpjautų medžių, seno įrenginio apgadinimų, tyrimas ir vertinimas nesudarė pirmosios instancijos teisme išnagrinėtos civilinės bylos dalyko, pirmosios instancijos teismas šių aplinkybių netyrė ir nevertino. Esant tokioms aplinkybėms, įvertinus apeliacijos paskirtį ir tikslus, apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo nagrinėti apelianto reikalavimo dėl žalos atlyginimo, kadangi tai neatitiktų CPK 312 straipsnyje įtvirtintų ribojimų. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas civilinę bylą nagrinėja pagal apeliacinio skundo argumentus ir motyvus, kiek jie susiję su pirmosios instancijos teisme išnagrinėtos civilinės bylos dalyku, ir pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą tikrina pagal byloje esančius ir pirmosios instancijos teisme ištirtus ir įvertinus duomenis, neperžengdamas apeliaciniame skundu nustatytų ribų, tačiau nenagrinėja ir nevertina apeliaciniame skunde pareikšto reikalavimo dėl žalos atlyginimo ir dėl šio reikalavimo pagrįstumo nepasisako (CPK 306 straipsnio 2 dalis, 312 straipsnis, 320 straipsnis).

Dėl naujų įrodymų

Apeliantas kartu su apeliaciniu skundu pateikė įrodymus – 2026 m. gegužės 21 d. Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimą civilinėje byloje Nr. e2-632-1176/2026, UAB „Biotonas“ 2025 m. gruodžio 22 d. išankstinę PVM sąskaitą faktūrą, serija Bion Nr. 20251222, UAB „Bukoma“ 2026 m. sausio 5 d. komercinį pasiūlymą, Valstybinės miškų tarnybos 2025 m. gegužės 23 d. raštą Nr. R2-2644 ir VĮ Registrų centro Nr. R2-2593 raštą.

Pagal CPK 314 straipsnį, apeliacinės instancijos teismas atsisako priimti naujus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė juos priimti ar kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau. Teismas priima nagrinėti tik tuos įrodymus, kurie patvirtina arba paneigia turinčias reikšmės bylai aplinkybes (CPK 180 straipsnis). Taikydamas CPK 314 straipsnyje nustatytas išimtis ir nuspręsdamas dėl naujai pateikiamų įrodymų priėmimo apeliacinės instancijos teismas patikrina: ar buvo objektyvi galimybė pateikti juos bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme; ar vėlesnis įrodymų pateikimas neužvilkins bylos nagrinėjimo; ar naujai prašomas priimti įrodymas turės įtakos sprendžiant šalių ginčą; ar šalis nepiktnaudžiauja įrodymų vėlesnio pateikimo teismui teise (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-237-684/2019).

Spręsdamas įrodymų pridėjimo prie bylos klausimą, apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį į tai, kad atsakovas prašymo pridėti naujus įrodymus nesuformulavo ir būtinybės apeliacinės instancijos teismui teikti įrodymus nepagrindė. Teisėjų kolegija pažymi, jog kartu su apeliaciniu skundu teikiamas Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimas yra civilinėje byloje, t. y. sudaro civilinės bylos medžiagą, todėl yra perteklinis. Kiti apelianto teikiami įrodymai nėra susiję su šios apeliacine tvarka nagrinėjamos bylos dalyku, todėl neturės įtakos sprendžiant šalių ginčą. Apeliantas pateiktais įrodymais grindžia reikalavimą dėl žalos atlyginimo priteisimo, kuris, kaip minėta, nebuvo pareikštas pirmosios instancijos teisme, todėl, vadovaujantis CPK 312 straipsniu, nėra nagrinėjamas šioje byloje. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, atsakovas turėjo galimybę pateikti šiuos įrodymus bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme kartu pareikšdamas atitinkamus materialinius teisinius

reikalavimus, jei manė esant tikslinga šiuos reikalavimus nagrinėti kartu su ieškovo pareikštais materialiniais teisiniais reikalavimais (CPK 5 straipsnis, 143 straipsnis). Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, vadovaudamasis CPK 314 straipsniu, apeliacinės instancijos teismas atsakovo kartu su apeliaciniu skundu pateiktus įrodymus atsisako priimti.

Dėl bylos faktinių aplinkybių ir ginčo esmės

Remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad ieškovas (būsimas pirkėjas) ir atsakovas (būsimas pardavėjas) 2024 m. kovo 3 d. sudarė preliminariąją turto pirkimo–pardavimo sutartį, kuria susitarė sudaryti vieno buto gyvenamojo namo, adresu (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Turtas), pagrindinę pirkimo–pardavimo sutartį.

Šalys 2024 m. liepos 17 d. sudarė susitarimą dėl preliminariosios sutarties nutraukimo, juo susitarė nutraukti preliminarią sutartį, atsakovas įsipareigojo grąžinti ieškovui 15 000 Eur avansą, mokėdamas dalimis po 5 000 Eur kas mėnesį, t. y. iki 2024 m. liepos 31 d. grąžinti 5 000 Eur (negrąžinus įsipareigojo mokėti po 0,1 proc. nuo šios sumos už kiekvieną pradelstą dieną), iki 2024 m. rugpjūčio 30 d. – 5 000 Eur (negrąžinus įsipareigojo mokėti po 0,1 proc. nuo šios sumos už kiekvieną pradelstą dieną), ir 2024 m. rugsėjo 30 d. – 5 000 Eur (negrąžinus įsipareigojo mokėti po 0,1 proc. nuo šios sumos už kiekvieną pradelstą dieną).

Bylos duomenimis, atsakovas ieškovui avansą grąžino atlikdamas mokėjimus 2024 m. rugsėjo 18 d. (2 000 Eur ir 3 000 Eur), 2024 m. lapkričio 6 d. (3 000 Eur ir 2 000 Eur), 2024 m. gruodžio 7 d. (3 000 Eur ir 2 000 Eur).

Ieškovas patikslintu ieškiniu prašė iš atsakovo priteisti 905 Eur delspinigių (procesiniuose dokumentuose nurodoma, kad palūkanas, teismo posėdyje 2025 m. lapkričio 6 d. patikslinta, jog reiškiamas reikalavimas dėl delspinigių priteisimo), taip pat 2 260 Eur nuostolius už įrengtus valymo įrenginius (reikalavimas 2025 m. lapkričio 26 d. teismo posėdžio metu sumažintas nuo pradinio 3 060 Eur), procesines palūkanas, bylinėjimosi išlaidas.

Skundžiamu 2026 m. gegužės 21 d. sprendimu pirmosios instancijos teismas ieškovo patikslintą ieškinį tenkino iš dalies. Apeliantas su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutinka.

Dėl apeliacinio skundo argumentų, susijusių su reikalavimu dėl ieškovo išlaidų atlyginimo

Apeliaciniu skundu atsakovas, be kita ko, nurodo, jog ieškinio reikalavimai dėl valymo įrenginių vertės atlyginimo pareikšti netinkamam atsakovui. Apeliantas nurodo, jog valymo įrenginys buvo įsigytas TAR1 vardu ir būtent šis juridinis asmuo gali būti laikomas atitinkamų turtinių teisių subjektu. Teigia, jog pirmosios instancijos teismas neteisingai išaiškino teisinio pobūdžio aplinkybes, susijusias su juridinio ir fizinio asmens teisių ir pareigų atribojimu. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs bylos duomenis, su šiais apelianto argumentais nesutinka.

Teisėjų kolegija pažymi, jog civilinis procesas grindžiamas dvišališkumu. Tai reiškia, kad kiekviename procese ginčo teisenoje yra dvi šalys – ieškovas (asmuo, kuris pareiškia reikalavimą savo pažeistoms teisėms ar įstatymo saugomiems interesams apginti) ir atsakovas (asmuo, kuriam pareiškiamas reikalavimas). Šalių dalyvavimo procese tikslas – pasiekti, kad teismo sprendimas turėtų tiesioginę įtaką jų materialiosioms teisėms ir pareigoms, t. y. išspręsti tarp šalių kilusį ginčą. Nurodyti byloje dalyvaujančius asmenis yra ieškovo, paduodančio ieškinį, pareiga (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-22-701/2021, 32 punktas).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad netinkama šalimi civiliniame procese laikytinas asmuo, kuris nėra ginčijamo materialiojo teisinio santykio dalyvis ir kuriam atitinkamai nepriklauso reikalavimo teisė (netinkamas ieškovas) arba kuris neturi pareigos atsakyti pagal jam pareikštą ieškinį (netinkamas atsakovas). Taigi ieškovui pareiškus reikalavimą savo pažeistoms teisėms ar įstatymo saugomam interesui apginti, tik esant

atsakovui, kaip materialiojo teisinio santykio, iš kurio kilęs ginčas, subjektui, teismas gali priimti sprendimą, kuris turėtų tiesioginę įtaką šalių materialiosioms teisėms ir pareigoms, t. y. išspręsti kilusį šalių ginčą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gegužės 5 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-7-161/2009; 2014 m. balandžio 30 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-239/2014; 2015 m. liepos 3 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-435-701/2015).

Vertindamas atsakovo tinkamumą teismas turi atsižvelgti į šalių tarpusavio teisinius santykius. CPK 135 straipsnyje, įtvirtinančiame reikalavimus, keliamus ieškinio turiniui, nustatyta, kad ieškovas privalo išdėstyti faktinį ieškinio pagrindą, t. y. faktines aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimą, nurodyti teisinio ieškinio pagrindo nereikalaujama. Ieškovui išdėsčius faktinį reikalavimo pagrindą, teismas, nagrinėdamas bylą, teisinį santykį kvalifikuoja ex officio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-195-916/2019 23 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).

Nagrinėjamu atveju ieškovas reikalavimus priteisti netesybas ir nuostolius pareiškė atsakovui ATS1. Procesiniuose dokumentuose faktiniu savo reikalavimų pagrindu nurodė, be kita ko, aplinkybes, jog tarp ieškovo ir atsakovo buvo sudaryta preliminarioji nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis, šalys žodžiu susitarė, kad iki pagrindinės sutarties sudarymo atsakovas leis ieškovui įsirengti namą, tuo tikslu atsakovas užsakė nuotekų valymo įrenginius, ieškovas už valymo įrenginius su montavimu ir pajungimu sumokėjo.

Iš pirmosios instancijos teismo nustatytų aplinkybių, kurių atsakovas neginčija, matyti, jog atsakovas leido ieškovui ir jo šeimos nariams faktiškai naudotis Turtu ir jį įsirengti pagal savo poreikius. Ieškovas išreiškė norą sklype įsirengti kitus nuotekų valymo įrenginius, t. y. pakeisti esamus įrenginius. Iš byloje esančių duomenų matyti, jog nuotekų valymo įrenginiai Turto adresu buvo įrengti, ginčo dėl to nėra. Iš byloje esančių duomenų (šalių susirašinėjimo turinio ir kt.) matyti ir tai, kad ieškovas už valymo įrenginius UAB ,,VH Tech Lietuva“ sumokėjo 300 Eur (2024 m. gegužės 31 d. mokėjimo nurodymas), taip pat už valymo įrenginio ,,VH-6“ montavimo darbus / medžiagas / paslaugas ir kita sumokėjo 1 160 Eur (2024 m. birželio 7 d. UAB ,,VH Tech Lietuva“ pinigų priėmimo kvitas, serija NVI Nr. 2019864/1). Pagal bylai pateiktus duomenis, UAB ,,VH Tech Lietuva“ už valymo įrenginio ,,NVĮ VH6“ komplektą trečiajam asmeniui TAR1 2024 m. birželio 5 d. išrašė PVM sąskaitą faktūrą, serija VLT Nr. 01466, kurios suma 1 600 Eur (1 322,31 Eur be PVM), minėtą sąskaitą TAR1 apmokėjo 2024 m. birželio 9 d. Iš byloje esančių duomenų matyti, jog visus klausimus dėl naudojimosi Turtu, valymo įrenginio įsigijimo ir montavimo, atsiskaitymo už valymo įrenginį ieškovas sprendė su parduodamo Turto savininku, t. y. atsakovu. Bylos duomenys patvirtina, kad atsakovas ieškovui nurodė, jog sąskaita faktūra už įsigyjamą valymo įrenginį turi būti išrašyta trečiojo asmens TAR1 vardu. Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme, teismo posėdžio metu atsakovas paaiškino, jog tai padarė siekdamas išvengti asmeninių išlaidų, Turtas atsakovui priklauso asmeninės nuosavybės teise kaip fiziniam asmeniui.

Įvertinus byloje esančių duomenų visumą matyti, jog materialieji teisiniai santykiai šiuo atveju buvo susiklostę tarp ginčo šalių, t. y. ieškovo ir atsakovo, o ne ieškovo ir trečiojo asmens. Kaip minėta, preliminarioji sutartis buvo sudaryta tarp ieškovo ir atsakovo, visus klausimus, susijusius su Turtu ir jo tvarkymu ir (ar) naudojimu, valymo įrenginio įsigijimu ir įrengimu, ieškovas sprendė su atsakovu. Pažymėtina, kad būtent atsakovas priėmė sprendimą už valymo įrenginio įsigijimą sumokėti per TAR1 ir teismo posėdyje paaiškino tokio sprendimo motyvus. Pažymėtina ir tai, kad valymo įrenginys įrengtas atsakovui priklausančiame Turte, kuriuo atsakovas leido ieškovui naudotis po preliminariosios sutarties sudarymo. Įvertinęs paminėtas aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo manyti, jog šiuo atveju ieškinio reikalavimai buvo pareikšti netinkamam atsakovui, o pirmosios instancijos teismas neteisingai išaiškino su juridinio ir fizinio asmens teisių ir pareigų atribojimu susijusias aplinkybes. Tai, kad atsakovas susitarimui su ieškovu įgyvendinti pasitelkė trečiąjį asmenį, nesudaro pagrindo apeliacinės instancijos teismui kitaip, nei tai atliko pirmosios instancijos teismas, vertinti byloje esančius duomenis ir kvalifikuoti ginčo šalis siejusius teisinius santykius.

Nurodytų aplinkybių kontekste teisėjų kolegija kaip nepagrįstus atmeta apelianto argumentus, jog tarp šalių nebuvo sudaryta žodinė ar rašytinė sutartis, pagal kurią atsakovas būtų įsipareigojęs atlyginti valymo įrenginio montavimo išlaidas ir dėl to atsakovas neprivalo šių išlaidų atlyginti.

Kaip teisingai konstatavo pirmosios instancijos teismas, ieškovo ir atsakovo susitarimas, pagal kurį atsakovas ieškovui leido iki pagrindinės sutarties sudarymo naudotis Turtu ir jį įsirengti pagal savo poreikius, kvalifikuotinas kaip susitarimas dėl panaudos teisinių santykių atsiradimo. Pagal CK 6.629 straipsnio 1 dalies nuostatas, neatlygintinio naudojimosi daiktu (panaudos) sutartimi viena šalis (panaudos davėjas) perduoda kitai šaliai (panaudos gavėjui) nesunaudojamąjį daiktą laikinai ir neatlygintinai valdyti ir juo naudotis, o panaudos gavėjas įsipareigoja grąžinti tą daiktą tokios būklės, kokios jis jam buvo perduotas atsižvelgiant į normalų susidėvėjimą arba sutartyje numatytos būklės. Neatlygintinio naudojimosi daiktu sutarčiai atitinkamai taikomos CK 6.477 straipsnio 2 ir 3 dalių, 6.478, 6.479, 6.481, 6.489 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 6.501 straipsnio nuostatos (CK 6.29 straipsnio 1 dalis).

Pagal CK 6.501 straipsnio nuostatas, kai nuomininkas nuomotojo leidimu išsinuomotą daiktą pagerina, jis turi teisę į turėtų šiam tikslui būtinų išlaidų atlyginimą, išskyrus tuos atvejus, kai įstatymai arba sutartis numato ką kita.

Byloje nėra ginčo dėl to, kad valymo įrenginys atsakovo Turte buvo įrengtas ieškovui paprašius ir atsakovui sutikus. Naujas nuotekų valymo įrenginys buvo įrengtas atsakovui priklausančiame žemės sklype, sujungtas su gyvenamojo namo inžineriniais tinklais. Įrengus naują valymo įrenginį pakito gyvenamojo namo naudojimosi pagal jo funkcinę paskirtį sąlygos, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, jog šiais veiksmais buvo pagerintas atsakovui priklausantis Turtas (gyvenamasis namas). Naudojimasis Turtu turėjo tęstis iki pagrindinės nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, tačiau pasibaigė šalims bendru susitarimu nutraukus preliminariąją sutartį, todėl susiklostė faktinė situacija, kad valymo įrenginys liko atsakovui priklausančiame Turte. Esant tokioms aplinkybėms, teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, jog ieškovas, pagerinęs Turtą, įgijo teisę į šiam tikslui būtinų išlaidų atlyginimą, kurias šiuo atveju sudaro įrenginio įsigijimo ir montavimo išlaidos.

Ieškovas patikslintu ieškiniu prašė iš atsakovo priteisti 2 260 Eur sumą valymo įrenginiui įsigyti ir montuoti, ją sudaro 300 Eur avansas, 1 160 Eur įrenginio montavimo, medžiagų, paslaugų ir kitos išlaidos, taip pat 800 Eur už įrenginį atsakovui grynaisiais pinigais sumokėtos kainos dalis.

Nors apeliantas, be kita ko, prašo išlaidas už įrenginio įsigijimą sumažinti 800 Eur suma, kuri sumokėta grynaisiais pinigais, nurodydamas, jog ieškovo teiginiai dėl atsakovui perduotos 800 Eur sumos nėra pagrįsti jokiais objektyviais ir leistinais įrodymais, tačiau apeliacinės instancijos teismo vertinimu, toks reikalavimas nėra pagrįstas. Kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, ieškovo paaiškinimus, jog už valymo įrenginį atsakovui sumokėjo 800 Eur grynaisiais pinigais, patvirtina byloje surinkti įrodymai. Iš šalių susirašinėjimo turinio (2024 m. birželio 5 d.) matyti, jog ieškovas informavo atsakovą, kad rangovui duomenis (sąskaitą išrašyti TAR1) išsiuntė, informavo apie sumokėtą 300 Eur avansą, nurodė, jog skirtumą sumokės grynaisiais. Atsakovui ieškovą informavus, kad 1 600 Eur sumokėta, ieškovas nurodė, jog atsiskaitys su atsakovu, jei jis atvažiuos ketvirtadienį. Taip pat iš byloje esančio susirašinėjimo duomenų matyti, jog atsakovas įvardijo ieškovui sąlygas, kurias ieškovas turi įvykdyti norėdamas pasiimti valymo įrenginį, viena kurių – grąžinti 800 Eur už įrenginį, t. y. tik pusę TAR1 sumokėtos sumos. Nurodytos aplinkybės leidžia pagrįstai manyti, jog dalis (800 Eur) už valymo įrenginį TAR1 sumokėtos 1 600 Eur sumos atsakovui buvo perduoti, tai pagrįstai nurodė ir pirmosios instancijos teismas. Nurodytos aplinkybės sudaro pagrindą išvadai, jog ieškovas byloje įrodė, kad atsakovui dalis už įrenginį patirtų išlaidų buvo perduota grynaisiais pinigais, todėl šia dalimi mažinti ieškovo patirtų išlaidų atlyginimą nėra pagrindo.

Įvertinęs byloje esančius duomenis, apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo sutikti su apelianto argumentais, jog ieškovas neįrodė patirtų išlaidų dydžio. Teisėjų kolegija pažymi, jog iš byloje esančių duomenų matyti, jog ieškovas, kaip minėta, už valymo įrenginį sumokėjo 300 Eur bankiniu pavedimu, taip pat 1 160 Eur sumokėjo grynaisiais pinigais rangovui, taip pat dalį už įrenginį sumokėtos sumos (800 Eur) perdavė atsakovui grynaisiais pinigais. Taigi iš viso ieškovas patyrė 2 260 Eur išlaidų (1 160 Eur + 300 Eur + 800 Eur). Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, jog pagal CK 6.501 straipsnio nuostatas, ieškovas, jam perduotą daiktą pagerinęs atsakovo leidimu, turi teisę į turto pagerinimui būtinų išlaidų atlyginimą, nepriklausomai nuo to, kaip šios išlaidos buvo įvardytos ieškovo ieškinyje (nuostoliai ar kt.).

Apibendrindamas tai, kas nurodyta, apeliacinės instancijos teismas mano, jog apelianto argumentai nesudaro pagrindo panaikinti ar pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria išspręsti ieškovo reikalavimai dėl išlaidų, patirtų pagerinant panaudos pagrindais perduotą naudotis daiktą, atlyginimo. Įvertinęs bylos medžiagą, pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad ginčo šalis siejo panaudos teisiniai santykiai. Bylos duomenys sudaro pagrindą išvadai, jog, naudodamasis Turtu, ieškovas, esant atsakovo sutikimui, Turtą pagerino, dėl to patyrė išlaidas, kurios pagal bylai pateiktus įrodymus sudaro 2 260 Eur. Nustatęs šias aplinkybes pirmosios instancijos teismas pagrįstai, vadovaudamasis CK 6.629 straipsnio 2 dalimi, 6.501 straipsniu, ieškovui iš atsakovo priteisė pastarojo patirtas daikto pagerinimo išlaidas.

Taigi šiuo atveju tiek skundžiamo sprendimo turinys, tiek bylos medžiaga patvirtina, jog pirmosios instancijos teismas išsamiai tinkamai įvertino byloje esančius įrodymus, laikydamasis įrodinėjimo procesą reglamentuojančių teisės normų, ir padarė teisingas teisiniais ir faktiniais argumentais pagrįstas išvadas, todėl vien tai, kad byloje esantys įrodymai, nustatytos faktinės aplinkybės įvertinti ne taip, kaip juos vertina apeliantas, nereiškia nei netinkamo įrodymų vertinimo, nei sprendimo nepagrįstumo.

Dėl apeliacinio skundo argumentų, susijusių su reikalavimu dėl delspinigių

Nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo sprendimu, apeliantas teigia, kad ieškinyje neapibrėžta, ar buvo prašoma delspinigių, ar palūkanų, tai neatitinka aiškumo ir apibrėžtumo principų. Apeliantas laikosi pozicijos, jog palūkanos ar delspinigiai gali būti skaičiuojami tik nuo 5 000 Eur sumos, remiasi šalių sudaryta sutartimi ir jos nuostatomis, todėl nesutinka su reikalavimu dėl delspinigių, kuris skundžiamu sprendimu buvo patenkintas. Taip pat nurodo, jog pirmosios instancijos teismas turėjo sumažinti delspinigius remdamasis CK 6.258 straipsnio 3 dalimi.

Pasisakydamas dėl apelianto argumentų apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį, jog CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarties laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šio kodekso nenustatytas sutartis, jeigu tai neprieštarauja įstatymams. Sudarytos sutartys turi būti vykdomos taip, kaip nustatyta sutartyje, tačiau gali būti pakeičiamos arba nutraukiamos (CK 6.189 straipsnio 1 dalis, 6.217, 6.223 straipsniai). Sutarčių laisvės principas leidžia šalims ne tik sudaryti sutartį, bet ir pakeisti jau sudarytos sutarties sąlygas, kad jos atitiktų tikrąją sutarties šalių valią, neprieštarautų imperatyviosioms įstatymų normoms, gerai moralei, šalių lygiateisiškumo ir bendriesiems teisės principams, taip pat sudarytos sutarties esmei ir tikslui.

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, jog ieškovas ir atsakovas buvo sudarę sutartį dėl pagrindinės Turto pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, tai yra preliminariąją sutartį (CK 6.165 straipsnio 1 dalis). Šalių susitarimu sutartis buvo nutraukta ir ieškovas su atsakovu sudarė 2024 m. liepos 17 d. susitarimą, kuriuo susitarė dėl preliminariosios sutarties nutraukimo teisinių pasekmių, avanso grąžinimo tvarkos ir sąlygų. Iš šio susitarimo turinio matyti, jog, nutraukus sutartį, atsakovas įsipareigojo grąžinti ieškovui pagal sutartį sumokėtą 15 000 Eur avansą dalimis susitarime nustatyta tvarka ir terminais. Kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, susitarimą dėl preliminarios sutarties nutraukimo šalys sudarė laisva valia. Susitarimas nėra nuginčytas,

pakeistas ar panaikintas, todėl yra galiojantis ir ginčo šalims privalomas (CK 6.189 straipsnio 1 dalis). Kadangi ginčo šalys sutarė dėl kitokių šalių atsakomybės ribų ir preliminariosios sutarties nutraukimo teisinių pasekmių, nei buvo numatyta preliminarioje sutartyje, dėl šalių prisiimtų įsipareigojimų nutraukus šią sutartį apimties ir sąlygų spręstina remiantis 2024 m. liepos 17 d. susitarimo nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, apeliantas nepagrįstai remiasi preliminariosios sutarties nuostatomis neigdamas byloje nustatytas aplinkybes dėl sumokėto avanso dydžio ir jo grąžinimo sąlygų bei teisinių pasekmių, pažeidus aptariamu susitarimu prisiimtus įsipareigojimus.

Nurodytų aplinkybių kontekste apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį į tai, kad susitarimu dėl preliminariosios sutarties nutraukimo atsakovas įsipareigojo nuo kiekvienos grąžinamo avanso dalies (5 000 Eur) pavėluoto mokėjimo atveju sumokėti 0,1 proc. už kiekvieną pradelstą dieną. Toks susitarimas savo esme atitinka įsipareigojimą skolininkui mokėti delspinigius praleidus piniginės prievolės vykdymo terminą (CK 6.71 straipsnis, 6.72 straipsnis). Pastebėtina ir tai, kad iš byloje esančių duomenų matyti, jog nors procesiniuose dokumentuose ieškovas įvardijo, kad prašo iš atsakovo priteisti palūkanas, reikalavimą grindė aplinkybe, kad atsakovas avansą grąžino nesilaikydamas nustatyto mokėjimų grafiko, teismo posėdyje ieškovo atstovas patikslino, jog reiškiamas reikalavimas iš atsakovo priteisti delspinigius. Iš atsakovo teismui teiktų procesinių dokumentų turinio matyti, jog nesutikdamas su pareikštu reikalavimu priteisti 905 Eur atsakovas aiškiai įvardijo, jog reikalavimas dėl delspinigių priteisimo nepagrįstas, rėmėsi netesybas ir jų mažinimą reglamentuojančiomis teisės aktų nuostatomis ir kasacinio teismo praktika. Tai leidžia manyti, jog atsakovas suprato, kokio pobūdžio reikalavimas jam buvo reiškiamas, nepriklausomai nuo to, kaip jis buvo įvardytas ieškovo ieškinyje (patikslintame ieškinyje). Įvertinus tai, kas nurodyta, bei atsižvelgiant į tai, kad teisinė ginčo šalių santykių kvalifikacija, teisės normų aiškinimas ir taikymas šiems santykiams yra bylą nagrinėjančio teismo prerogatyva, apeliacinės instancijos teismas kaip nepagrįstus atmeta atsakovo argumentus, kad ieškovo pareikštas reikalavimas neatitinka aiškumo ir apibrėžtumo principų.

Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis, susitarimo turinį, kaip nepagrįstus atmeta apelianto argumentus, jog delspinigiai ginčo atveju gali būti skaičiuojami tik nuo 5 000 Eur sumos, kaip numatyta preliminariojoje sutartyje. Minėta, kad šalys 2024 m. liepos 17 d. susitarimu išsprendė preliminariosios sutarties nutraukimo klausimą, susitarė dėl šios sutarties nutraukimo teisinių pasekmių kitaip, nei buvo numatyta pačioje sutartyje, o atsakovas susitarimu įsipareigojo grąžinti 15 000 Eur avansą, šalių susitarimu sumokėtą vykdant preliminariąją sutartį.

Bylos duomenimis nustatyta, jog atsakovas avansą dalimis po 5 000 Eur turėjo sumokėti iki 2024 m. liepos 31 d., 2024 m. rugpjūčio 30 d. ir 2024 m. rugsėjo 30 d. Pagal bylai pateiktus duomenis, atsakovas įmokas avansui grąžinti atliko 2024 m. rugsėjo 18 d., 2024 m. lapkričio 6 d. ir 2024 m. gruodžio 31 d. Taigi, priešingai, nei teigia apeliantas, atsakovas įmokas grąžino nesilaikydamas šalių susitarimu nustatyto piniginės prievolės įvykdymo termino, todėl prievolę pažeidė (CK 6.38 straipsnis, 6.59 straipsnis, 6.63 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Nustatęs šias aplinkybes pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė netesybų (delspinigių) priteisimo kaip minimalių kreditoriaus nuostolių atlyginimo klausimą.

Pasisakydamas dėl netesybų mažinimo apeliacinės instancijos teismas pažymi, jog netesybos yra prievolių užtikrinimo būdas, skatinantis skolininką įvykdyti prievolę (CK 6.70, 6.71 straipsniai), taip pat sutartinės civilinės atsakomybės forma (CK 6.256 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnio 1 dalis). Kreditorius už sutartinės prievolės neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą gali reikalauti taikyti skolininkui dviejų formų sutartinę civilinę atsakomybę: netesybų išieškojimą ir (ar) nuostolių atlyginimą (CK 6.256 straipsnio 2 dalis, 6.258 straipsnis).

Šalių teisė susitarti dėl netesybų, be kita ko, dėl jų dydžio, yra sutarties laisvės principo išraiška (CK 6.156 straipsnis). Jeigu šalys sutartyje susitarė dėl tam tikro dydžio netesybų, tai sutarties neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo atveju skolininkas negali jo ginčyti, išskyrus atvejus, kai netesybos būtų neprotingos, akivaizdžiai

per didelės, atsižvelgiant į konkrečios prievolės pobūdį, padarytą pažeidimą, jo padarinius, skolininko elgesį, prievolės sumą ir pan. (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-401/2008; 2010 m. lapkričio 2 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-7-409/2010; kt.). Aiškiai per didelėmis netesybos pripažįstamos tada, kai jos neproporcingos, jų dydis prieštarauja protingumo, sąžiningumo principams, sąžiningai verslo praktikai ir suteikia galimybę nepagrįstai praturtėti vienai šaliai bei pažeidžia teisėtus kitos šalies interesus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-916/2021, 27 punktas).

Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad vienas netesybų tikslų – sumažinti kreditoriaus įrodinėjimo naštą reikalaujant atlyginti nuostolius, todėl pareiga įrodyti, kad netesybos yra aiškiai per didelės, tenka ne netesybas taikančiai šaliai, o netesybas mažinti prašančiai šaliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-75-823/2020, 67 punktas; 2021 m. birželio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-187-378/2021, 28 punktas; 2022 m. balandžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-83-1075/2022, 46 punktas).

Pagal CK 6.71 straipsnio 3 dalies, 6.258 straipsnio 3 dalies nuostatas, netesybos gali būti mažinamos, jei jos yra aiškiai per didelės (neprotingai didelės), taip pat jeigu skolininkas įvykdė dalį prievolės, tačiau tik tiek, kad jos netaptų mažesnės už nuostolius, patirtus dėl prievolės neįvykdymo ar netinkamo įvykdymo.

Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis, neturi pagrindo sutikti su apelianto argumentais, kad pirmosios instancijos teismas, remdamasis CK 6.258 straipsnio 3 dalimi, turėjo sumažinti delspinigių dydį. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, jog iš pirmosios instancijos teismo nustatytų aplinkybių, kurių apeliantas neginčija, matyti, jog atsakovas užsiima nekilnojamojo turto vystymu, taigi pagal savo individualias savybes geba (turi sugebėti) įvertinti sudaromų sandorių turinį ir jais prisiimtų įsipareigojimų apimtį, teisines prievolių pažeidimo (nevykdymo ar netinkamo vykdymo) pasekmes. Pareigą dėl netesybų atsakovas prisiėmė laisva valia, galėjo tartis dėl netesybų dydžio (priešingų duomenų byloje nėra). Esant tokioms aplinkybėms, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nenustatė pagrindo sumažinti šalių sutarto dydžio netesybas. Pažymėtina ir tai, jog apeliantas, teigdamas, jog netesybos turi būti sumažintos, pagrindų netesyboms mažinti neįrodė ir nepagrindė. Vien tai, kad apeliantas nesutinka su pirmosios instancijos teismo išvadomis ar bylos duomenis vertina kitaip, nei tai atliko pirmosios instancijos teismas, priešingų išvadų nesuponuoja.

Apeliantas teigdamas, jog sutarto dydžio netesybos procentine išraiška sudaro 36,5 proc. metinių delspinigių ir yra keliskart didesni nei rinkos palūkanų normos, šių teiginių nepagrindė ir neįrodė. Be to, pažymėtina, jog kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad priklausomai nuo faktinės situacijos tas pats netesybų dydis (procentine ar pinigine išraiška) vienu atveju gali būti pripažintas tinkamu, o kitu – aiškiai per dideliu. Dėl to ir teismų praktikoje negali būti vieno konkretaus dydžio, kuris neabejotinai reikštų, kad netesybos neatitinka įstatymuose nustatytų kriterijų ir turi būti mažinamos (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-401/2008). Atitinkamai negali būti ir vieno iš anksto nustatyto konkretaus dydžio, kuris reikštų protingas netesybas visiems galimiems atvejams ir iki kurio netesybos turi būti mažinamos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-344/2013). Taigi apelianto akcentuojama aplinkybė dėl procentinės šalių sutartų netesybų dydžio išraiškos pati savaime nėra pakankamas pagrindas mažinti šalių susitarime nustatytą delspinigių dydį. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis, šalių procesiniuose dokumentuose nurodytus argumentus dėl netesybų mažinimo, atsižvelgdamas į šalis siejusių teisinių santykių pobūdį, netesybų tikslus ir paskirtį, pagrindo sumažinti delspinigių dydį nenustatė.

Apibendrindamas tai, kas nurodyta, apeliacinės instancijos teismas mano, jog pirmosios instancijos teismas, spręsdamas klausimą dėl delspinigių priteisimo, tinkamai įvertino byloje esančius duomenis ir nustatė ginčui

teisingai išspręsti reikšmingas aplinkybes, tinkamai taikė delspinigius ir jų mažinimą reglamentuojančias teisės normas, todėl nustatęs, kad atsakovas susitarimą pažeidė, pagrįstai ieškovui iš atsakovo priteisė šalių sutarto dydžio netesybas (delspinigius). Apeliacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo šią pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį pakeisti.

Dėl kitų apeliacinio skundo argumentų

Apeliantas, be kita ko, teigia, jog pirmosios instancijos teismas nesudarė lygiavertės galimybės atsakovui įgyvendinti savo procesines teises, atsisakė priimti įrodymus, patvirtinančius dėl ieškovo veiksmų atsakovui padarytą turtinę žalą ir jos dydį, taip buvo pažeisti lygiateisiškumo, rungimosi ir teisės būti išklausytam principai, nebuvo ištirtos aplinkybės, susijusios su atsakovui padaryta žala. Taip pat nurodo, jog teismas leido ieškovui tikslinti ieškinio reikalavimus, o tai sudarė kliūtis atsakovui tinkamai realizuoti savo gynybos teises ir pažeidė esminius civilinio proceso principus. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs bylos medžiagą, neturi pagrindo su apelianto argumentais sutikti.

Teisėjų kolegija pažymi, jog bylos nagrinėjimo ribas apibrėžia faktinis ieškinio pagrindas ir ieškinio dalykas, taip pat atsakovo pateikti atsikirtimai į ieškinį ir kitų byloje dalyvaujančių asmenų procesiniuose dokumentuose išdėstyta pozicija. Teismas, priimdamas sprendimą, neturi teisės peržengti bylos nagrinėjimo ribų, apibrėžtų pirmiau įvardytais elementais, išskyrus proceso įstatyme nustatytus atvejus (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gruodžio 29 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-298-969/2022, 24 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Atsakovo atsikirtimai ar kitų proceso dalyvių išreikštos pozicijos vertintini tiek, kiek jie susiję su ieškovo apibrėžtu bylos nagrinėjimo dalyku ir pagrindu, ir neįpareigoja teismo spręsti ieškovo ieškinyje nekeliamų klausimų arba klausimų, kurie nesusiję su ginčo esme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-644-690/2015).

Minėta, kad šios bylos nagrinėjimo ribas apibrėžė ieškovo pareikšti materialiniai teisiniai reikalavimai priteisti netesybas ir turto pagerinimo išlaidas (ieškinyje įvardytus nuostoliais) ir šiuos reikalavimus pagrindžiančių faktinių aplinkybių nustatymas. Atsakovas savarankiškų reikalavimų dėl galbūt ieškovo padarytais veiksmais atsakovui sukeltos žalos atlyginimo nereiškė ir priešieškinio byloje nepateikė, todėl šių aplinkybių tyrimas ir vertinimas nesudarė pirmosios instancijos teisme išnagrinėtos bylos dalyko. Atitinkamai atsakovo nurodomos aplinkybės dėl nukirstų medžių ar apgadinto seno valymo įrenginio ir dėl to patirtos žalos atlyginimo nebuvo tiriamos ir vertinamos, kadangi nebuvo susijusios su ieškovo apibrėžtu bylos nagrinėjimo dalyku ir pagrindu. Todėl tai, kad pirmosios instancijos teismas šių aplinkybių netyrė ir nevertino, nesudaro pagrindo manyti, jog pirmosios instancijos teismas padarė apelianto nurodomų proceso teisės normų pažeidimus. Teisėjų kolegija pažymi, jog teismas priima nagrinėti tik tuos įrodymus, kurie pavirtina arba paneigia turinčias reikšmės bylai aplinkybes (CPK 180 straipsnis), todėl aplinkybė, jog pirmosios instancijos teismas nepriėmė atsakovo pateiktų įrodymų, anot apelianto, patvirtinančių jam ieškovo padarytą žalą, taip pat nelemia išvados, jog byloje nebuvo ištirtos teisingam ginčo išsprendimui reikšmingos aplinkybės, tokiais veiksmais buvo pažeisti lygiateisiškumo, rungimosi ir teisės būti išklausytam principai.

Apeliacinės instancijos teismas atkreipia dėmesį į tai, kad ieškovas pasinaudojo civilinio proceso įstatyme įtvirtinta teise (CPK 141 straipsnis) pakeisti ieškinio dalyką (materialinį teisinį reikalavimą arba galbūt pažeistų teisių gynimo būdą), tokia teise pasinaudoti ieškovui pasiūlė pirmosios instancijos teismas 2025 m. rugsėjo 22 d. nutartimi skirdamas bylą nagrinėti teismo posėdyje 2025 m. lapkričio 26 d. ir nustatydamas 10 dienų terminą patikslinti ieškinio reikalavimą, susijusį su valymo įrenginiais, jei ieškovas to pageidauja. Pareiškimas dėl ieškinio dalyko pakeitimo pirmosios instancijos teisme gautas 2025 m. spalio 2 d., taigi per pirmosios instancijos nustatytą terminą. Atsakovui ir trečiajam asmeniui buvo sudarytos sąlygos pateikti rašytinius paaiškinimus dėl ieškinio dalyko pakeitimo, atsakovas tokia teise pasinaudojo. Iš byloje esančių duomenų matyti, jog teismo

posėdyje 2025 m. lapkričio 26 d. ieškovo atstovas sumažino pareikšto reikalavimo atlyginti nuostolius (daikto pagerinimo išlaidas) dydį, patikslino, jog byloje pareikštas reikalavimas dėl delspinigių priteisimo. Teismo posėdžio metu ginčo ribas paaiškino ir teismas, padarė byloje pertrauką, kad atsakovas galėtų nuspręsti, ar yra reikalingas papildomas laikas pasirengti bylai, tačiau atsakovas bylos nagrinėjimo atidėti neprašė ir sutiko toliau tęsti bylos nagrinėjimą iš esmės (2025 m. lapkričio 26 d. teismo posėdžio garso įrašas nuo 14 min. 40 sek. iki 19 min. 14 sek., nuo 2 val. 31 min. 10 sek. iki 2 val. 32 min. 49 sek.). Bylos duomenys patvirtina, jog atsakovas teisę pareikšti savo poziciją byloje nagrinėjamais klausimais, įgyvendino, byloje teikė atsiliepimus, tripliką, rašytinius paaiškinimus ir kt. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, jog atsakovas viso proceso metu turėjo profesionalų atstovą advokatą, taigi turėjo galimybę (galėjo) tinkamai įgyvendinti savo teises ir pareigas, priimti atitinkamus sprendimus dėl teisinės gynybos priemonių pasirinkimo. Įvertinęs nurodytas aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas neturi pagrindo manyti, jog nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme buvo sudarytos kliūtys atsakovui tinkamai realizuoti savo procesines teises ir (ar) dėl to padaryti apelianto nurodomi civilinio proceso principo pažeidimai. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį ir į tai, kad kitos proceso šalies naudojimasis civilinio proceso įstatyme įtvirtintomis teisėmis, nenustačius, jog jomis yra piktnaudžiaujama, savaime nesudaro pagrindo manyti, jog nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme buvo padaryti civilinio proceso principų pažeidimai ir (ar) paneigtas šalių lygiateisiškumo principas.

Nagrinėjamoje byloje dėl esminių apeliacinio skundo aspektų ir bylos aplinkybių pasisakyta. Darytina išvada, kad kiti apeliacinio skundo argumentai ir pateikti duomenys neturi teisinės reikšmės pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, dėl to apeliacinės instancijos teismas dėl jų išsamiau nepasisako. Teismų praktikoje pripažįstama, jog teismo pareiga pagrįsti priimtą procesinį sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą, o apeliacinės instancijos teismas, atmesdamas apeliacinį skundą, gali tiesiog pritarti žemesnės instancijos teismo priimto sprendimo motyvams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 23 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-180-403/2022 29 punktas).

Dėl procesinės bylos baigties

Išdėstytų motyvų pagrindu teisėjų kolegija daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai ištyrė ir įvertino bylos faktines aplinkybes, teisingai aiškino ir taikė civilinio proceso ir materialinės teisės normas, todėl priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, kurio panaikinti ar pakeisti remiantis apeliacinio skundo argumentais nėra pagrindo. Atsižvelgiant į tai, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktinas nepakeistas (CPK 326 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme

Atsakovo apeliacinį skundą atmetus, jo patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos (CPK 93 straipsnio 1 dalis, 2 dalis).

Ieškovas pateikė duomenis, jog už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą patyrė 1 500 Eur išlaidas advokato pagalbai apmokėti.

Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas (CPK 98 straipsnio 1 dalis). Šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio (CPK 98 straipsnio 2 dalis).

Maksimalius civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą

dydžius nustato Rekomendacijos dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (toliau – ir Rekomendacijos), patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. Nr. 1R-85 įsakymu (aktuali teisės akto redakcija nuo 2015 m. kovo 20 d.)

Teisėjų kolegija, įvertinusi ieškovo bylinėjimosi išlaidų pagrįstumą ir atsižvelgusi į Rekomendacijoje nustatytus maksimalius dydžius (Rekomendacijų 7, 8.11 punktai), daro išvadą, kad šios išlaidos neviršija nustatytų maksimalių dydžių, yra pagrįstos, todėl ieškovui iš atsakovo priteistinos (CPK 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnio 1 dalis, 3 dalis).

Rezoliucinė dalis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 325–331 straipsniais, teisėjų kolegija

nutaria:

Vilniaus miesto apylinkės teismo 2026 m. gegužės 21 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti ieškovui IES1 iš atsakovo ATS1 1 500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme.

Teisėjai Aurimas Brazdeikis
Žilvinas Jaraminas
Vilija Valantienė